

הכנסת

הוועדה לענייני ביקורת המדינה

סימוכין: 01352517
ירושלים, כ"ד באדר, התשע"ז
22 מרץ 2017

סיכום דיון

מיום רביעי כ"ד באדר, התשע"ז, 22 במרץ 2017 בנושא:

מבצע "צוק איתן" - תהליכי קבלת החלטות בקבינט בנוגע לרצועת עזה לפני מבצע "צוק איתן"
ובתחילתו וההתמודדות עם איום המנהרות - דוח מבקר המדינה, פברואר 2017

- הוועדה מודה לרא"ל גדי אייזנקוט הרמטכ"ל ולמבקר המדינה על השתתפותם בישיבת הוועדה.
- הוועדה מודה למבקר המדינה וצוות משרדו על הדוח המקצועי והחשוב.
- הוועדה שמעה את דבריו של מבקר המדינה על כך שהדוח למעשה מורכב מ-4 פרקים העורף שפורסם 2 פרקים צמודים מלל וקבינט שיידונו היום ופרק רביעי שיפורסם בעתיד. המבקר ציין כי העבודה על הדוח החלה טרם מבצע צוק איתן ונושא המנהרות היה ידוע טרם המבצע. המבקר ביקש מכל בעלי התפקידים לא לעסוק בהשמצות אישיות אלא לתקן ולהתכוון לעתיד. המבקר הוסיף כי הצבא והרמטכ"ל עמלו רבות על דוח תיקון הליקויים.
- הוועדה שמעה את דבריו של תא"ל (מיל') יוסף בינהורן מנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון במשרד מבקר המדינה על כך שהביקורת החלה בחודש פברואר 2014 וכבר אז זיהו את האיום המתפתח שהוגדר כאיום אסטרטגי. הביקורת הופסקה במהלך המבצע והמשיכה מייד לאחריו. תא"ל (מיל') בינהורן ציין כי צוות הביקורת בדק את איום המנהרות משנת 2008 ועד מבצע צוק איתן כאשר עיקרי הממצאים מצביעים על כך שנעשתה כבדת דרך מאז המבצע וליקויים רבים שופרו. תא"ל (מיל') בינהורן הדגיש כי בתחום המודיעין, נעשה מאמץ לא מבוטל כאשר מערכת הביטחון התמודדה עם איומים נוספים למנהרות אך רק בסוף 2013 הגביר אגף המודיעין (אמ"ן) את העבודה ביחס לאיום המנהרות על אף שהנושא היה ידוע בשנים קודמות. עוד הוסיף תא"ל (מיל') בינהורן כי נמצאו ליקויים בשיתוף הפעולה בין אמ"ן לשב"כ, כאשר בפברואר 2016 נחתם הסכם לשיתוף הפעולה בין שני הגופים (צה"ל ושב"כ) וקביעת איום המנהרות הגיע מאוחר מדי בניגוד לבקשת רה"מ שביקש לקבוע זאת כבר בשנת 2014. בנושא בניין הכוח מצאה הביקורת כי כבר ב-2008 פרסם אגף התכנון (אג"ת) את מפת הדרכים בהקשר לאיום המנהרות כדי להכין את צה"ל להתמודד עם האיום, אולם מרכבים עיקריים קודמו במידה מועטה בלבד וחלק לא קודם כלל בנוסף להעדר תפיסה מטכלית בנושא איום המנהרות והפצת תוכנית מבצעית בשלב מאוחר כאשר חלק מהתפיסה הועברה ממש במהלך מבצע "צוק איתן" עצמו.

הכנסת

הוועדה לענייני ביקורת המדינה

- הוועדה שמעה את דבריו של יובל חיו מנהל החטיבה לביקורת משרדי ממשלה במשרד מבקר המדינה על כך שבנושא השמדת המנהרות היה מאמץ מאוד מצומצם ולא החלו בפעילות פיתוח למתן מענה טכנולוגי בהתמודדות עם איום המנהרות. משנת 2011 הוגדר הפרוייקט כחרום אבל עד שנת 2015 לא יצקו תוכן משמעותי שיעזור לפרוייקט להמריא. פריסת מערכת חדשה נעשתה באופן איטי ולא הגיעה למקום שהיתה אמורה להגיע עד למבצע "צוק איתן" והיתה פרוסה על חלק קטן מהרצועה עד לתחילת המבצע. העיכובים בפריסת המערכת הטכנולוגית נמצאו גם בנובמבר 2015 ורק לאחר ההסכמה בין הגופים השונים בתוך הצבא הומלץ בדוח צה"ל לקיים בחינה נוספת באשר לצורך לקבוע גוף מטכלי על זרועי להובלת הנושא.
- הוועדה שמעה את דבריו של הרמטכ"ל רא"ל גדי אייזנקוט על כך שתהליך הפקת הלקחים בצה"ל החל מייד עם הגשת הדוח. פעילות הפקת הלקחים בוצעה על-ידי תהליך עמוק של מספר ועדות שגיבושו תוכנית עבודה בהובלת סגן הרמטכ"ל. רא"ל אייזנקוט ציין כי צה"ל מתמודד עם איום תת קרקעי מאז ראשית שנות ה-2000 ובמבצע "צוק איתן" צה"ל התמודד לראשונה עם ההיקף והעומק של המנהרות, כאשר אותרו למעלה מ-30 מנהרות התקפיות שנחפרו לעבר שטח מדינת ישראל כאשר שליש מהן חדר למדינת ישראל וכתוצאה מכך ארגון חמאס הצליח להרוג 13 חיילים. רא"ל אייזנקוט הדגיש כי במהלך 51 ימי מבצע "צוק איתן" תקף צה"ל למעלה מ-30 תאי קרקע בזכות מודיעין מקדים ברמה גבוהה. רא"ל אייזנקוט הוסיף כי פעולות צה"ל לתיקון הליקויים יפורטו במהלך החלק השני של הישיבה שתתקיים בוועדת המשנה בישיבה מסווגת.